

H. K. Kristensen 1895–1981

Forhenværende førstelærer H. K. Kristensen, Varde, æresmedlem af Historisk Samfund for Ribe Amt, dets tidligere formand og mangeårige redaktør, døde den 24. juli efter længere tids sygdom.

H. K. Kristensen var i mere end en menneskealder den dominerende skikkelse i vestjysk lokalhistorie. Han sad i bestyrelsen for Historisk Samfund fra 1931–69 og var formand 1965–69, fra 1938–72 var han redaktør af Fra Ribe Amt og først i 1978 afviklede han sine sidste tillidsposter i redaktionsudvalget. I en lang årrække var han medlem af, senere formand for bestyrelsen for Varde Museum, og han var mangeårig formand for Byhistorisk Arkiv i Varde.

1948–52 sad han i bestyrelsen for Jysk Selskab for Sprog, Historie og Litteratur, i Dansk Historisk Fællesforening var han kasserer 1958–63. Også før og efter bestyrelsesårene i DHF var hans betydning for Fællesforeningen betydelig. Hans venskab med DHF's daværende formand Johan Hvidtfeldt udmøntede sig i samarbejde omkring DHF's sommerkurser, ved udarbejdelsen af Håndbog for danske Lokalhistorikere, 1952–56, og med udgivelsen af Danske Historikere, 1965, som de to redigerede sammen med Knud Prange, men hvor H. K. Kristensen trak det største læs.

H. K. Kristensen var vestjyde af fødsel og virke: Født i Hostrup sogn i Ribe amt, lærerksamen fra Ribe seminarium 1916, lærer i Lunde sogn 1918–1962 – heraf den største tid – fra 1926 – som førstelærer, sidst et næsten 20 år langt otium i Varde.

Hans verden var således geografisk snæver men utrolig bred og dyb i sit indhold. Hans kendskab til amtets historie var enestående og strakte sig fra oldtid til andelstid og bredte sig over materiel og åndelig bondekultur, over bebyggelsehistorie, gårdhistorie til handel og retsvæsen – foruden et næsten legendarisk

kendskab til degne- og præstehistorie – og *historier*, de sidste givet i en snæver kreds med et næsten blufærdigt lune.

H. K. Kristensen var i mange år det nørrejyske landsarkivs flittigste gæst, og sit kendskab til det righoldige arkivmateriale gav han videre i en række sognebøger og to store herredsbeskrivelser (Øster Horne herred, 1944, Nørre Horne herred, 1975). Gennem sine bøger og artikler lagde han ny viden til vor forståelse af egnens erhvervshistorie, f.eks. de vestjyske fiskerlejer og skibsfarten langs Vestkysten, og han understregede bl.a. betydningen af de varierede blandingserhverv på egnen (Gamle sydvestjyske fiskerlejer, 1965. En dansk bondeskippers historie, 1977). Hans lokalhistoriske produktion omfatter en snes bøger og mere end 300 artikler, anmeldelser, oversigter m.v. Dette forfatter-skab skabte respekt om *lokalhistorikeren* H. K. Kristensen, blandt nære medarbejdere blot HK. Men mest kendt blandt de mange var han som lærer Kristensen, for det var måske som formidler at denne flittige forsker og forfatter havde den største betydning. Tusinder har i årenes løb lyttet til ham i forsamlingshuset, i en landsbykirke eller ved en egnsvandring eller udflugt. Som *fortæller* var han i sit es, han kunne lide det og han kunne fortælle og gøre faglig indsigt levende, spændende og vedkommende.

H. K. Kristensens første lokalhistoriske bog udkom i 1923 (Lunde sogn), de sidste artikler trykkes i Fra Ribe Amt 1981. Der er sket meget inden for dansk lokalhistorie i de år, og den nyorientering mod byerhverv og bykultur og de mere lokalpolitiske indslag som den sidste snes år har været præget af, var ikke hans linje. Han var af den gamle skole, hvor sognet og gårdhistorien var ryggraden i det lokalhistoriske arbejde, for det var selve udgangspunktet. Alt andet kom efter. Men selv om han ikke forstod denne nyori-

entering bøjede han sig loyalt for efterfølgerne i bestyrelsen. Han kunne godt komme med en barsk kommentar hvis han fandt det nødvendigt, men oftest var han den glade giver af gode råd og en inspirator til det sidste.

H. K. Kristensen var af bondeslægt og af bondesind, en grundtvigsk inspireret lærer på landet, fanget ind af glæden ved det lokalhistoriske arbejde – én af mange. Men ved sin faglige indsigt, sit omfattende forfatterskab og sin rige personlighed blev han en af de smukkeste repræsentanter for den generation af lo-

kalhistorikere der lagde grunden til det vi andre i dag bygger på.

H. K. Kristensen modtog mange æresbevisninger i sit liv, fra ridderkorset til Varde Bys ærespris. Det var ham en synlig glæde at den lokalhistoriske ærespris, der blev indstiftet i 1978, kom til at bære hans navn. Men også uden dette ville hans navn være blevet husket og mindet, ikke blot i Ribe amt men overalt hvor lokalhistorikere mødes.

Verner Bruhn